

SENIORHØJSKOLERNE
2025/2026
SPOR-C

FÆLLESFOREDRAG:

3. september 2025

Portalen, Portalen 1, 2670 Greve kl. 14.00-16.00

Rummet – en kosmisk rejse

Johan Peter Uldall Fynbo

Oplev Johan Peter Uldall Fynbo, en anerkendt astrofysiker og professor, i et fascinerende foredrag om galakser, kosmiske eksplosioner og forholdet mellem tro og videnskab. Dyk ned i universets hemmeligheder og få en unik indsigt i den spændende verden af astrofysik.

I løbet af de seneste ca. 100 år er vores viden om verdensrummet undergået en sand revolution. I foredraget vil Johan foretage en tanke-rejse ud i verdensrummet fra solsystemet til de fjerneste galakser og tidligste tider i Universet. Undervejs vil han belyse nogle af de store nybrud i forståelsen af kosmos og vores plads i det forskningen har opnået - særligt i løbet af de seneste 100 år.

16. december 2025

Teaterbygningen, Bag Haverne 1, 4600 Køge kl. 14.00-16.00

Livet på Kongeskibet Dannebrog

Peter Schinkel Stamp

Mød skibets tidligere chef, kommandør og jagtkaptajn Peter Schinkel Stamp.

Få et unikt indblik om livet ombord på Kongeskibet. Hør spændende historier om besætningen og de mange opgaver der skal løses, når Hans Majestæt Kongen og den øvrige kongelige familie er ombord. Foredraget er fyldt med underholdende og personlige anekdoter samt oplevelser fra arbejdet på Dannebrog, tæt på Kong Frederik og Dronning Mary. Peter Schinkel Stamp viser desuden flotte billeder og videoklip fra skibet, så man næsten føler, at man er med til søs med kongefamilien.

Jagtkaptajn Peter Schinkel Stamp har gjort tjeneste i Søværnet i 43 år og har haft en imponerende karriere, som bl.a. har omfattet internationale udsendelser, en række chefstillinger til søs og til lands- og adjutant for Hendes Majestæt Dronning Margrethe. I efteråret gik han pension, og fratrådte dermed også sin stilling som chef for Kongeskibet.

24. marts 2026

Portalen, Portalen 1, 2670 Greve kl. 14.00-16.00

Tak for kaffe

Özlem Cekic

Hvordan taler vi sammen, når vi er uenige? I dette aktuelle og tankevækkende foredrag giver Özlem Cekic konkrete redskaber til at håndtere de samtaler, vi helst undgår – derhjemme, på arbejdspladsen og i det offentlige rum.

Med udgangspunkt i sin bog *"Tak for kaffe"* tager Özlem publikum med ind i fem sociale arenaer, hvor konflikter ofte opstår – familiemiddagen, personalemødet, de sociale medier, skolen og forsamlinger – og viser, hvordan vi kan skabe plads til uenighed uden at splitte.

Foredraget giver inspiration, indsigt og praktiske værktøjer til at forebygge og håndtere konflikter med mere konstruktiv kommunikation.

FOREDRAG:

Benny Andersen

Ole Schramm

Vi kender alle Benny Andersen, og alle danskere kender nogle af hans sange og digte. Det gælder også hans samspil med Povl Dissing. Hans digte og viserne om Svante er blevet solgt i uhørt store oplag. I dette foredrag får et overblik over hans liv og musik, men vi vil også dykke ned i nogle af hans sange og hans digte, der udgør hovedstammen i den mangfoldige produktion. Vi møder humoristiske portrætter af mennesker og mennesketyper, men vi får også indblik i menneskers problemer og traumer i et moderne vestligt samfund.

Rigsfællesskab på skrump

Flemming Ytzen

At kongeriget snart må afgive 98 procent af sit territorium – Grønland - burde ikke overraske. Danmark har været på retræte fra Nordatlanten og Østersøen gennem århundreder. Imperiebyggeriet begyndte med Kalmarunionen i 1397; i 1645 mistede vi Østersø-øerne Gotland og Øsel. Værre var tabet af Skåne, Halland, Blekinge og Bornholm i 1658 – her blev selve det danske kerneland skåret over. I 1814 sagde vi farvel til Norge, og siden fulgte opsplitningen af 'helstaten' med nederlaget til Prøjsen i 1864. Island benyttede Anden Verdenskrig til at opnå selvstændighed, om end det lå i kortene allerede i 1919, at de skulle den vej. Dette foredrag sammenligner især den islandske historie med den aktuelle, dramatiske udvikling i Grønland. Derudover forklares forløbet omkring salget af Dansk Vestindien i 1916.

Verden af i går – 1900'tallets første årti

Henning Nørhøj

Verden af i går er titlen på den østrigske forfatter Stefan Zweigs selvbiografi, hvori han skildrer et sorgløst Europa – det Europa som han oplevede i sin barndom og tidlige ungdom i Wien. Det var tid med store idealer og naiv, optimistisk tro på fremtiden som et nyt frihedens århundrede. Men så kom 1. verdenskrig! Vi ser på, hvad der rørte sig i dette første årti af 1900-tallet: kunsten (J. F. Willumsen, L.A. Ring m.fl.), Carl Nielsens musik og folkelige sange. Politik, psykologi (Freud, Jung) og teologiske tanker, der pegede fremad mod en "gylden tidsalder". Har vi igen denne optimisme – eller er der faresignaler i vores tid her og nu – ligesom dengang?

Banksy – da graffiti blev til verdenskunst

Frederik Lindskov

Hvordan gik det til, at ulovlig graffiti blev til anerkendt verdenskunst? I dette foredrag tager Frederik Lindskov os med på en rejse gennem gadekunstens historie – fra oldtidens Rom, over Hobo-koder i 1890'ernes USA, til graffitiens opblomstring i 1970'ernes New York og frem til nutidens street art.

I centrum står den gådefulde og verdensberømte kunstner Banksy. Hans politiske budskaber, skarpe satire og anonyme stil har gjort ham til en af vor tids mest betydningsfulde kunstnere – og en direkte arvtager til navne som Warhol, Duchamp og Manet. Foredraget giver et levende indblik i graffitiens kulturelle betydning og viser, hvordan Banksy har forvandlet gadens kunst til et globalt fænomen med noget på hjerte.

Den Flerfarvede Nation

Flemming Ytzen

Dansk erhvervsliv råber i 2025 på flere hænder udefra. Det rimer dårligt med de seneste årtiers stramninger i udlændingepolitikken. Da den første egentlige integrationslov blev vedtaget i 1998, havde indvandringen længe været genstand for intens politisk debat og fik afgørende betydning for udfaldet af flere folketingsvalg. Er det danske samfund blevet bedre i stand til at håndtere disse udfordringer? Foredraget gennemgår et halvt århundredes udlændingepolitik og forklarer de globale demografiske ændringer der er på vej.

Gioachino Rossini – en komet vender tilbage

Thomas Milholt

Gioachino Rossini (1792-1868) var en verdensberømt komponist, som på sin egen tid fik status som kunstens Napoleon. I årene 1800-50 opnåede den store mester at blive Italiens største stjerne, selv om han skrev alle sine 39 operaer og trak sig tilbage allerede inden han var fyldt 40 år. Siden skiftede smagen, og i mange år var komponisten mest kendt for *Barberen i Sevilla* og nogle få andre af sine mange operaer. I de senere år har smagen ude i verden igen ændret sig. Rossini og hans værker er, som en komet, der vender tilbage, atter begyndt at oplyse operahimlen. Dokumenter og breve fra hele kloden har gjort det muligt at fjerne den mørke maske af gætterier, myter og anekdoter, som i mange år har dækket for portrættet af ham. Med afsæt i sin biografi *Manden bag masken – Rossini og hans operaer*, og uddrag fra fine DVD-indspilninger af en række af Rossinis morsomme operaer, fortæller Thomas Milholt historien om den italienske mesters liv og karriere.

Karen Blixen – fra kunstner til storyteller

Michelle Garnier

I dette foredrag skal vi høre om Karen Blixens liv og forfatterskab. Karen Blixen er kendt både i Danmark og internationalt, og flere af hendes fortællinger er blevet filmatiseret, senest "Ehrengard" af Bille August. Michelle Garnier vil i sit foredrag dykke ned i, hvordan Blixen brugte sine unikke livserfaringer i sine værker, og fortælle om hendes tid i Afrika, hendes hjem Rungstedlund, og værker som "Den Afrikanske Farm" og "Babette's Gæstebud". Michelle Garnier har mange års erfaring fra Karen Blixens Museum i Rungsted og arbejder nu på Davids Samling.

Vejr og himmelfænomener

John Cappelen

Mulighederne for naturoplevelser er mange i Danmark. Uanset hvor du bor, er naturen tæt på, og den ligger altid inde med unikke oplevelser. Dette foredrag klæder dig på til din næste tur og giver indblik i, hvad man kan se på himlen af smukke fænomener som skyer og regnbuer blandt meget andet.

Vi kommer ind på månen, polarlys, solopgang, atmosfære, himlens farve, vind, Beaufort vindskala – nedbør, skybrud, snetyper, rimfrost, sneroulader og nisseskæg. Lyn og torden, kornmod og kuglelyn – og alt derimellem.

Thorvaldsens liv og virke – Kunstens genius

Frederik Lindskov

Historien om Bertel Thorvaldsen er en af de mest fantastiske i dansk kunsthistorie. Fra at være født i fattige kår og med en far som ukendt billedskærer, til at rejse sig som Europas førende billedhugger med værksted i Rom med opgaver for paver og fyrster, for til sidst at blive hentet hjem til Danmark på et slagskib sendt af kongen og tilbage i København sluttelig at blive hyldet som æresborger med eget museum. Thorvaldsen var ikke blot en ualmindelig dygtig skulptør. Han levede også i en tid hvor Europa var under hastig forandring som følge af den franske revolution og Napoleons storhedstid. Som ingen anden lykkedes det Thorvaldsen af reflektere disse omvæltninger i sin kunst, og blev dermed selve billedet på en ny tids komme.

Scientologys uønskede børn og Mørkets hoteller

Robert Dam

I dette foredrag fortæller Robert Dam historien om de hundredvis af børn, der voksede op på Scientologys hoteller midt i København under kummerlige kår, fjernet fra deres forældre og afsondret fra det omgivende samfund. En historie der aldrig før er blevet fortalt og som fortjener at komme ud – vidt og bredt. Vi skal høre om, hvordan det egentlig gik til, at Scientology fik europæisk hovedkvarter i den danske hovedstad – og stadig har det i dag. Robert beretter om sine egne tyve år i organisationen, som sluttede med et brat exit i 2004

Turist i Talebans Tjeneste

Jan Tvernø

Efter to besøg i Afghanistan på få måneder rejste Jan Tvernø gennem et land præget af uro, mistillid og skønhed. Med kurs mod den mytiske Wakhan-korridor i 4.000 meters højde, mødte han kirgisiske nomader, efterkommere af konger og sporene efter historiens stormagter. I dette intense og personlige foredrag tager Jan dig med bag linjerne i et land styret af Taleban – et regime verden tøvende accepterer. Mød kvinder, der underviser andre kvinder, to forfulgte rappere, en traditionsbunden fotograf og Talebans egen finansminister.

William Heinesen

Henning Nørhøj

William Heinesen (1900-91) – forfatter og billedkunstner.

Heinesen er nok Færøernes mest berømte forfatter. Med sine sprælske og farverige romaner, noveller og digte indfanger han Færøernes folkeliv, befolkningens kamp for overlevelse, deres dybe, kristne tro - og deres livsvilje. Mest kendt blev han for sin roman "De fortabte spillemænd". Heinesens humor fik også udtryk i en til tider barsk satirisk kunst.

Faraos håndværkere i Kongernes Dal

Rune Olsen

Gennem 400 år blev de ægyptiske faraoner begravet i enorme grave i en beskyttet ørkendal. Vi tager et nærmere kig på det bevogtede samfund af håndværkerfamilier, der i flere hundrede år udhuggede, udsmykkede, og holdt på hemmelighederne om kongernes sidste hvilested.

Monumentale klippegrave i Ørkensandet

Rune Olsen

Vi skal have et kig bag facaden på nogle af Ægyptens største og smukkeste dekorerede gravanlæg for private personer, som var blandt de mest velhavende og indflydelsesrige individer i Oldtiden. Hvor og hvordan blev klippegravene konstrueret og hvad var formålet med disse personlige monumenter udover opbevaringssted for den mumificerede krop?

Trusler under forandring

Flemming Ytzen

Engang holdt samfundet øje med kommunister og yderliggående socialister, fordi man mente, at de ville undergrave samfundet. Vi lærte efterhånden at leve med de fredelige af slagsen i Danmarks Kommunistiske Parti, men blev forskrækkede over den ekstreme Blekingegadebande. I dag retter efterretningstjenesterne opmærksomheden i voksende omfang kikkerterne mod både islamister og de mest ekstreme højreorienterede aktivister. Hvordan har vores hemmelige tjenester gennem tiden løst de opgaver, de er betroet? Afvejningen består i at kontrollere og overvåge uden at tilsætte demokratiske rettigheder. Den endnu ikke afsluttede skandale omhandlende Lars Findsen beskrives også.

Hverdagsliv i Japan

Asger Røjle

Seikatsu betyder hverdag på japansk - det er titlen på en samling hverdagsklummer fra Japan, som Asger udgav som bog i 2017. Vi skal her høre om mange forskellige sider af hverdagslivet i Japan. Fra kunsthåndværk og klapvogne til romantik og rismarker. På en underholdende og underfundig måde skildrer Asger forskellige sider af skik og brug i Japan. Han fremhæver særprægede, overraskende og smukke detaljer i almindelige japaneres liv. Der er meget at forundres over, og der er lige så mange ting at tage ved lære af for alle, der har mod på et andet perspektiv på verden end det, vi er opdraget med. Men grundtanken er, at det viser sig, at japanerne ikke er spor sære og mærkelige. De har fået en anden kultur ind med opdragelsen, men de er skabt af akkurat de samme arveanlæg, som vi andre er.

Hilma af Klint

Dina Rawat

Hilma af Klint er en af de mest fascinerende og banebrydende kunstnere i det 20. århundrede. Længe overset i kunsthistorien, men i dag anerkendt som en af abstraktionens pionerer, skabte hun værker, der forudså modernismens gennembrud med flere årtier. Inspireret af spiritualitet og esoteriske tanker, udviklede hun et visuelt sprog fyldt med symboler, farver og geometriske former, der stadig taler stærkt til os i dag. I foredraget dykker vi ned i hendes liv, kunstneriske praksis og den mystik, der omgav hendes arbejde.

Taiwan – den omstridte ø

Henrik Bjørn

Henrik har gennem 10 år regelmæssigt besøgt Taiwan. Senest har han i januar-februar 2023 cyklet 1.306 km. rundt om Taiwan. Undervejs har Henrik, på kinesisk, talt med de mennesker han mødte, og fik deres syn på øen og dens relation til Kina og resten af verden. Føler befolkningen sig som kinesisk eller taiwansk? Frygter man en invasion fra Folkerepublikken Kina? Det bliver vi klogere på i dette foredrag.

TURE:

Besøg Mærsk tårnet og oplev kunsten i Rigets Nordfløj

Frederik Lindskov

Lige så brutal og fremmedgørende det gamle Panum Institut fremstår, lige så venlig og inviterende virker det nye Mærsk tårn, og sammen afspejler de, hvor forskelligt arkitekturens rolle betragtedes i hhv. 1970'erne og 2010'erne. Nyt og gammelt er svejset sammen af et parkområde med pladser, kunstværker, botaniske skovzoner og den gode omvej, hvor man i 2. sals højde zigzagger mellem trækronerne. Vi besøger Mærsk tårnets panoramasal i 75 meters højde og hører om udsigten. Fra Panum går vi til Rigshospitalets nye nordfløj, der med sine blændende hvide facader løfter hele området op af den grå tristesse. Her finder vi nogle af byens bedste udsmykninger udført af bl.a. Erik A. Frandsen og Olafur Eliasson.

Mødested: Ved skulpturen 'Mod Lyset' på hjørnet mellem Tagensvej og Blegdamsvej - Slutsted: Riget Nord (få hundrede meter fra start).

Grønttorvet – en ny bydel

Frederik Lindskov

I hjertet af Valby lå i mere end et halvt århundrede Grønttorvet, der med livlig handel dagligt leverede frisk frugt og grønt til Danmark. Nu er handlen flyttet ud af byen, og området forvandlet til Københavns grønneste bydel, hvor frugtplantager og væksthuse i gårdum og på tage beretter om en helt ny måde at bo i byen på. Grønttorvsparken er nu færdiganlagt med snoede stier, stort spejl bassin og fælles-spisning flankeret af legepladser og sydvendte butiksarkader. Et stenkast derfra ligger FLSmidt's gamle fabriksområde på hele 25 ha, hvor der i knap 100 år blev bygget maskiner til cementproduktion på verdensplan. Valby Maskinfabrik er i de senere år blevet omskabt til et spektakulært boligområde, hvor nyt og gammelt, bolig og industri smelter sammen til en valbyfortælling, der går på tværs af flere århundreder. Vi besøger på denne tur begge bydele og taler om alt fra handel og gammel industri til visionerne for fremtidens bæredygtige bydel.

Mødested: Torveporten 2, 2500 Valby - Slutsted: Valby Maskinfabrik (250 m fra start)

Spør C

Tune

48986 tirsdage kl.10.00-12.45 Tune Borgerhus

Køge

48989 onsdage kl.9.30-12.15 Acaciebo, Stevns

Egedal

48988 mandage kl.10.00-12.45 Stenløse Kulturhus

48987 fredage kl.9.30-12.15 Græstedgård Ølstykke

FOF forbeholder sig ret til ændringer i programmet i tilfælde af sygdom, lokaleproblemer, lærerønsker eller andet.

Udgifter til entré på museer og eventuelle ekskursioner er ikke inkluderet i deltagerprisen og betales derfor separat af deltagerne.

KLOGERE, SUNDERE, GLADERE